

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การตอบสนองของตลาดต่อคุณภาพลำไยที่ระดับขายส่งท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน	
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพัชรินทร์ อินธนู	
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อ.ดร.กมล งามสมสุข	ประธานกรรมการ
	รศ.ดร.อารี วิบูลย์พงศ์	กรรมการ
	อ.ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ	กรรมการ
	บทคัดย่อ	

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทราบการตอบสนองของตลาดต่อคุณภาพลำไยช่อสด โดยผ่านราคาขายส่งในตลาดระดับท้องถิ่น และระดับความไม่สอดคล้องของการจัดชั้นและคุณภาพของลำไยช่อสดที่มีการซื้อขายกันอยู่ในระดับท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยใช้ข้อมูลคุณภาพลำไยสดที่ผู้บริโภคร้องการจากการสัมภาษณ์ครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่างจำนวน 150 ราย ข้อมูลราคา เกรด และการวัดคุณภาพผลผลิตตัวอย่างลำไยช่อสดจากพ่อค้าท้องถิ่น 10 ราย รับซื้อแยกตามเกรดเท่าๆกัน รวมจำนวนทั้งหมด 40 ตะกร้า ข้อมูลเกณฑ์คุณภาพลำไยช่อสดในแต่ละเกรดจากการสอบถามพ่อค้าท้องถิ่นตัวอย่างทั้ง 10 รายข้างต้น พร้อมวัดคุณภาพจริงจากตัวอย่างผลผลิตลำไยช่อสดที่พ่อค้าท้องถิ่นระบุในแต่ละเกรดทั้งขนาดใหญ่สุด กลาง และเล็กสุดที่ยอมรับได้ขนาดและเกรดละเท่าๆ กัน รวม 120 ตัวอย่าง นอกจากนี้ยังใช้ข้อมูลการจัดชั้นคุณภาพลำไยช่อสดจากกรมวิชาการเกษตร ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและกรมการค้าภายในอีกด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การวิเคราะห์คุณลักษณะหรือคุณภาพของลำไยช่อสดที่ผู้บริโภคร้องการและการจัดชั้นลำไยช่อสดด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์การตอบสนองของตลาดต่อคุณภาพลำไยช่อสดในตลาดระดับท้องถิ่นด้วยวิธี hedonic price analysis และการวิเคราะห์ระดับความไม่สอดคล้องระหว่างเกรดและคุณภาพลำไยช่อสดในระดับท้องถิ่นด้วยการเปรียบเทียบเกรดของลำไยตัวอย่างที่พ่อค้ารับซื้อกับเกรดที่ควรจะเป็นตามเกณฑ์ของพ่อค้าและเกณฑ์ของทางราชการ

ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนผู้บริโภคจะพิจารณาความสดใหม่ พันธุ์ และราคา เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกซื้อลำไยช่อสดในขณะที่ขนาดของผลเป็นปัจจัยที่แทบจะไม่มีผลต่อการ

เลือกซื้อ อย่างไรก็ตาม เมื่อกำหนดให้ครัวเรือนผู้บริโภคคุณภาพลำไยสดที่ต้องการพบว่า ครัวเรือนผู้บริโภคร้อยละ 89, 74, 69 และ 57 ต้องการลำไยที่มีผลขนาดใหญ่ กรอบเนื้อหา สีผิว เป็นสีเหลืองทอง และรสหวานกลมกล่อม ตามลำดับ

ผลการศึกษารอบสองของตลาดต่อคุณภาพลำไยในระดับท้องถิ่นพบว่า ขนาดของผลเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นแต่ละมิลลิเมตรและค่าความสว่างเฉลี่ยของสีผิวที่เพิ่มขึ้นแต่ละเปอร์เซ็นต์มีผลให้ราคาขายส่งลำไยช่อสดในตลาดขายส่งเพิ่มขึ้นกิโลกรัมละ 1.77 และ 1.35 บาท ตามลำดับ ส่วนความแข็งของผลซึ่งถูกวัดด้วยแรงต้านที่มากที่สุดของทั้งเปลือกและเนื้อของผลผลิตต่อแรงกดที่เพิ่มขึ้นแต่ละกิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร มีผลให้ราคาสดกิโลกรัมละ 1.57 บาท นอกจากนี้ยังพบว่า ความแปรปรวนของขนาดผลที่เพิ่มขึ้นแต่ละหน่วยมีผลให้ราคาเพิ่มขึ้นกิโลกรัมละ 1.76 บาท เนื่องจากพ่อค้าจะพิจารณาขนาดของผลลำไยตามมาตรฐานและให้ราคาสูงขึ้นถ้าเห็นว่ามีผลขนาดใหญ่ปามาในแต่ละเกรดมากขึ้น

การศึกษาเกณฑ์การจัดชั้นลำไยช่อสดพบว่า ทั้งพ่อค้าท้องถิ่นที่มีการใช้การคาดคะเนทางสายตาและประสบการณ์ในการพิจารณาจัดชั้น และส่วนราชการใช้เพียงขนาดของผลเท่านั้นที่เป็นปัจจัยในการจัดชั้น แต่เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ทั้งสองพบว่า เกณฑ์คุณภาพลำไยช่อสดของพ่อค้าท้องถิ่นสูงกว่าเกณฑ์ของราชการอย่างมีนัยสำคัญ แสดงถึงความไม่สอดคล้องของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพลำไย สำหรับเกณฑ์การปลอมปนของขนาดผลที่ต่ำกว่าเกณฑ์ของแต่ละเกรดของทางราชการกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 20 ของจำนวนผลหรือน้ำหนัก ส่วนพ่อค้าท้องถิ่นกำหนดไว้โดยเฉลี่ยไม่เกิน ร้อยละ 10.5 ซึ่งบางรายอาจกำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 0, 5 และ 20 เมื่อใช้เกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นมาพิจารณาให้เกรดตามคุณภาพของลำไยช่อสดตัวอย่าง เปรียบเทียบกับเกรดที่พ่อค้ากำหนดในช่วงที่รับซื้อพบว่า พ่อค้าในตลาดท้องถิ่นให้เกรดลำไยช่อสดไม่สอดคล้องกับคุณภาพตามมาตรฐานที่พ่อค้ากำหนดเอง ถึงร้อยละ 60-70 ในจำนวนนี้ร้อยละ 8-13 เป็นการกำหนดเกรดที่ต่ำกว่าคุณภาพตามมาตรฐาน แต่ถ้าใช้เกณฑ์คุณภาพของทางราชการเป็นมาตรฐานจะมีลำไยช่อสดถึงร้อยละ 57 ที่ถูกพ่อค้าท้องถิ่นให้เกรดต่ำกว่าคุณภาพตามมาตรฐาน

ผลการศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรและหน่วยงานราชการที่ส่งเสริมเกษตรกรควรเน้นการผลิตหรือปรับปรุงการผลิตลำไยให้ได้ผลขนาดใหญ่ขึ้นรวมทั้งเพิ่มความสว่างหรือลดความคล้ำของสีผิว กรมวิชาการเกษตรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรให้การดูแลและกวดขันการคัดเกรดลำไยให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงทักษะของพ่อค้าท้องถิ่นและลูกจ้างที่ทำหน้าที่เป็นผู้คัดแยกเกรดให้สามารถทำการคัดเกรดได้ตรงกับคุณภาพที่แท้จริงของผลผลิตลำไยช่อสดยิ่งขึ้น

Thesis Title	Market Response to Longan Quality at Local Wholesale Level in Chiang Mai and Lamphun Provinces	
Author	Miss Patcharin Intanu	
M.S.	Agricultural Economics	
Examining Committee	Lect. Dr. Kamol Ngamsomsuke	Chairman
	Assoc. Prof. Dr. Aree Wiboonpongse	Member
	Lect. Dr. Ratana Pothisuwan	Member

Abstract

The main objectives of this study were to know market response to the quality of branched longan at the local wholesale market and the unconformity between classification and quality of branched longan sold in the local wholesale market of Chiang Mai and Lamphun provinces. The data used in this study were mainly of primary sources. The longan quality demanded by consumers was drawn from the interview of 150 households. Wholesale purchased price and quality of longan were obtained from direct measurement of sample products collected from 10 local traders. The 40 baskets of branched longan covering 10 of each grade were sample of the study. The study also interviewed those 10 local traders for their branched longan standardization. One hundred and twenty samples of longan evenly distributed among largest, medium and smallest acceptable as indicated by traders were also collected for direct quality measurement to confirm the standardization mentioned by those traders. Additionally, secondary data on government longan standardization, production and marketing information were obtained from the Department of Agriculture, Office of Agricultural Economics and Department of Internal Trade, respectively.

Data analysis was divided into 3 parts. The first one dealt with descriptive statistics to understanding longan quality demanded by consumers and classification of branched longan as adopted by the local wholesalers. Hedonic price analysis was used to know market response to longan quality characteristics. Finally, the comparison between longan classification as evaluated by trader and those evaluated using traders' and official standards was use to determine the level of unconformity between classification and quality characteristics.

The findings showed that the factors inducing households to buy or consume fresh longan included freshness, price and variety of the product while fruit size was far less important. However, when the households were forced to indicate product characteristics they preferred; eighty nine, seventy four, sixty nine, and fifty seven percent of them demanded large fruit size, golden-yellow fruit, crispy and thick flesh, and sweet and round taste respectively.

The hedonic price analysis demonstrated that a centimeter and one percent increase in fruit size and lightness of fruit husk would associate with the increasing wholesale price of 1.77 and 1.35 baht/kg respectively. A unit increasing in fruit hardness as measured by the maximum force to flesh and husk (kg/cm^2) would reduce wholesale price by 1.57 baht/kg. Interestingly, additional unit of fruit size variations would mean a 1.76 bath/kg increase in the wholesale price of that branched longan basket in the local wholesale market. This reflected the fact that traders usually bid higher price for number of over sizes mixed up when the overall fruit size meets the minimum standard.

The study found that the local traders used their sights and experiences in determining longan grade. Only fruit size was the parameter for classification of branched longan as practiced by and official standardizations. However, the local traders' standard was statistically higher than the official one reflecting their unconformity. Nevertheless, allowances for the under-standard fruit size were at maximum of 20 percent for the officials' standard, at maximum of 10.5 percent average for the all local traders' standard and at maximum of 0, 5 and 20 percent depending on an individual setting. When these standards were applied to evaluate the 40 samples mentioned above and compared to those predetermined classification (as evaluated by average maximum for local traders at their buying spots), 60-70 percent of the samples was missed grading. Among them, 8-13 percent was graded lower than their actual quality. However, if the official standard was considered, as much as 57 percent of the samples were graded lower than their quality.

Based on the above findings, the growers and the official agricultural extension and related agencies should focus on improving longan fruit size and lightness of its fruit husk. The Department of Agriculture or responsible agency should pay attention on monitoring and controlling of longan grading. In addition, the improvement of precise grading skill of traders and their employees is necessary.